

спільноти дозволяє дійти висновку, що економічне зростання й забезпечення ефективних умов для стабільного розвитку економіки, покращення соціального захисту та добробуту населення можливе лише за умови ефективного розвитку банківського сектору економіки, насамперед у частині провадження виваженої кредитної політики, що слугує основою результативності банківської діяльності.

Список використаних джерел:

1. Вовк В. Я. Забезпечення фінансової стійкості банківської системи в умовах кризи / В. Я. Вовк, Ю. В. Дмитрик // Науковий вісник: Фінанси, банки, інвестиції. – 2014. – № 2. – С. 42-50.
2. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>
3. Основні показники діяльності банків України: [Електронний ресурс] / Національний банк України. – Режим доступу: <http://bank.gov.ua>
4. Про банки і банківську діяльність: Закон України прийнятий ВРУ від 31.10.2008 р. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua>

Пасс І.Д., Стоколюк В.В.

студенти;

Піменова М.М.

кандидат економічних наук,

старший викладач,

Університет митної справи та фінансів

АНАЛІЗ СТАНУ ДЕРЖАВНОГО БОРГУ УКРАЇНИ

Державний борг – це сума усіх боргових зобов'язань держави перед своїми кредиторами. Розмір державного боргу, його динаміка і структура, темпи їх росту – це ознаки фінансового стану держави та ефективності державної боргової політики.

Максимум основної суми державного боргу не повинен перевищувати 60% фактичного річного обсягу валового внутрішнього продукту України.

У разі перевищення граничної величини, визначеної частиною другою ст. 2 Бюджетного кодексу, Кабінет Міністрів України зобов'язаний вжити заходів для приведення цієї величини у відповідність з положеннями Кодексу.

Недостатньо розробленим в нашій економічній теорії та практиці є питання проблеми впливу державного боргу на темпи економічного зростання, розподілу боргового тягаря на економічні пропорції, на рівень споживання населення. Особливого значення набуває потреба розробки практичних рекомендацій для мінімізації негативних наслідків державних запозичень, для чого необхідно визначити основні стратегічні завдання боргової політики України.

Негативні явища, які пов'язані зі збільшенням державного боргу бувають такі:

- валютний курс є нестабільним – це може вплинути на можливості виконання завдань у визначений термін;

- невідповідність запозиченої валюти та загальної частини валютних активів суб'єкта господарювання;

- ускладнення з доступом до джерел іноземної валюти – неможливість виконання завдань;

- мала ліквідність світових фінансових ринків – це може знизити можливість реструктуризації заборгованості [3].

За останніми даними Міністерства фінансів України на серпень 2016 року Україна повинна виплатити 1,708 млрд. грн. платежів з обслуговування і погашення

зовнішнього державного боргу. За заборгованістю перед МВФ Україна має виплатити 43,92 млрд. грн. [1].

CIA USA було складено рейтинг відношення державного боргу до ВВП, серед 132 країн, Україна посідає 78 місце. На першому місці – Зімбабве, на другому – Японія, на третьому – Греція (таблиця 1).

Щодо рейтингу за абсолютним значенням валового зовнішнього боргу Україна посідає 35 місце (97,5 млрд. дол. США) серед 199 країн світу.

Використання іноземних кредитних ресурсів Україною призводить до залежності нашої економіки від кон'юнктури ринку світового капіталу та дисбалансів економіки на рівні світу.

Таблиця 1

Відношення державного боргу до ВВП у країнах світу за 2016 рік

№ у рейтингу	Країна	% ВВП
1	Зімбабве	249,65
2	Японія	233,33
5	Греція	148,80
8	Італія	122,04
14	Франція	87,80
16	Єгипет	84,65
19	Німеччина	82,86
23	Великобританія	80,44
27	Іспанія	66,67
36	США	61,93
48	Польща	58,42
78	Україна	45,89

Джерело: [2]

У багатьох країнах світу рівень зовнішнього боргу, розрахований по відношенню до ВВП, суттєво перевищує граничні норми в розмірі 60%.

Інформацію щодо витрат на обслуговування та погашення державного боргу, згідно з останніми даними Міністерства фінансів України, наведено в таблиці 2.

Таблиця 2

Витрати на обслуговування і погашення держборгу в 2016 році

Стаття витрат	Сума витрат, млн. грн.
Загальні виплати за державним боргом:	234 260,5
виплати за зовнішнім боргом	47 414,8
виплати за внутрішнім боргом	186 845,4
Видатки на обслуговування державного боргу:	99 056,3
обслуговування внутрішнього державного боргу	65 512,7
обслуговування зовнішнього державного боргу	35 534,6

Джерело: [1]

Згідно з повідомленнями НБУ, на 30.09.2016р. обсяг золотовалютних резервів України відповідав 15588,74 млн. дол. США, що в повному обсязі покриває всі заплановані на платежі з обслуговування і погашення держборгу.

Впродовж минулого 2015 та початку 2016 років у сфері державного боргу зберігається тенденція до подальшого нарощування обсягів сукупного державного та гарантованого державою боргу України. На період з 01.10.2015-01.01.2016 рр. сукупний борг збільшився на 50,32 млрд грн (показник приросту 34%) в порівнянні з станом на 01.07.2015 року склав 1438,8 млрд грн (68,44 млрд. дол. США).

Взагалі, динаміка загального розміру державного боргу говорить про те, що країни з перехідною, мало розвинутою і стабільною економікою потерпають найбільше від кризових явищ. Також недоцільність і непрозорість розвитку і застосування залучених коштів стали підтвердженням потреби реформування боргової політичної діяльності держави.

Структуру загального держборгу у розрізі валют запозичень та її зміну протягом останнього п'ятиріччя наведено на рисунку 1.

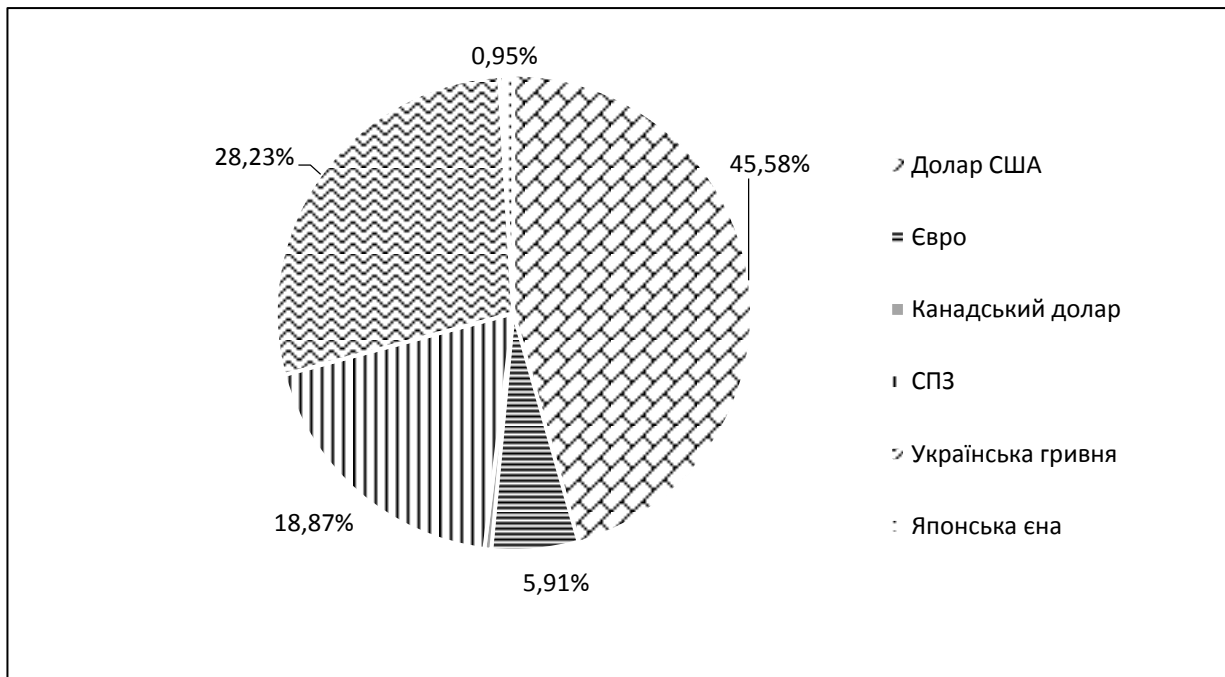

Рис. 1. Структура державного боргу України у розрізі валют погашення на 31.08.2016

Джерело: [1]

В структурі українського держборгу у розрізі валют погашення станом на 31.08.2016 року найбільшою складовою є борг, номінований у дол. США – 45,58%. Вагомою є частка національної валюти – 28,23% та СПЗ (спеціальні права запозичення МВФ) – 18,87%.

В структурі державного та гарантованого державою боргу за групами кредиторів найбільша частка належить власникам державних цінних паперів на внутрішньому ринку (32,26%). Наразі в обігу на внутрішньому ринку перебувають казначейські зобов'язання з різними строками (ОВДП від 12-місячних до 15-річних), а також облігації державних підприємств (НАК «Нафтогаз України», Укравтодор тощо). Сукупний обсяг заборгованості за випущеними цінними паперами на внутрішньому ринку відповідає 553,62 млрд. грн. (21,58 млрд. дол. США в еквіваленті) [1].

Можемо помітити, що в Україні відбувається нарощення державою внутрішнього і зовнішнього боргу, збільшуються витрати на його обслуговування та погашення. Незважаючи на це, прагнення зменшити витрати на погашення державного боргу призвели до збільшення боргового портфеля та неможливості фінансування боргових виплат.

Згідно з підрахунками науковців, у майбутньому державний борг України може сягнути критичної точки по відношенню до ВВП, а однією з причин такої динаміки може стати необхідність реорганізації капіталу банківського сектору. Отже, одним із основних питань є реструктуризація заборгованості у поточному році.

Державний борг, його способи розміщення і погашення здійснюють вплив практично на всі процеси фінансового життя країни, її економічну і національну безпеку, тому дана проблема потребує вирішення.

Список використаних джерел:

1. Офіційний сайт Міністерства фінансів України [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://www.minfin.gov.ua/news/borg/statistichna-informacija-schodo-borgu>.
2. Офіційний сайт Міжнародного Валютного Фонду [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://www.imf.org/external/index.htm>
3. Сусіденко Ю.В. Стан державного боргу України у його зовнішньому прояві [Електронний ресурс] / Ю.В. Сусіденко, О. М. Молодцова. – 2015. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.economy-confer.com.ua/full-article/1880/>.

Пикуленко Т.А.

студентка;

Науковий керівник: Сафонова Л.Д.

кандидат економічних наук, доцент,

*Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана*

ВИКОНАННЯ БЮДЖЕТУ МІСТА КИСЬВА ЗА ВИДАТКАМИ: ЗОВНІШНІ ТА ВНУТРІШНІ ФАКТОРИ РИЗИКУ

Місцеві бюджети виступають основою місцевих фінансів, і саме за їх сприяння здійснюється фінансування місцевих потреб: фінансування освіти, охорони здоров'я, культури, утримання житлово-комунального господарства, фінансування соціального забезпечення, соціального захисту населення та інше.

За визначенням українських науковців Жихор О.Б. та Кириленко О.П.: «Місцеві бюджети – це фонди фінансових ресурсів, призначені для реалізації завдань і функцій, що покладаються на органи місцевого самоврядування. Як складова бюджетної системи держави і основа фінансової бази діяльності органів самоврядування місцеві бюджети забезпечують необхідними грошовими коштами фінансування заходів економічного і соціального розвитку, що їх здійснюють органи влади і управління на відповідній території» [5].

Видатки місцевих бюджетів є інструментом реалізації соціально- економічної політики регіону, вони виступають фінансовою базою регіону і забезпечують його необхідними фінансовими ресурсами для виконання завдань та функцій, що здійснюються відповідно до актуальних потреб регіону з урахуванням його сучасного стану і наявних проблем. Фінансування заходів, затверджених рішенням про відповідний місцевий бюджет, являє собою сукупність певних процедур і здійснюється в процесі виконання місцевих бюджетів за видатками.

На стадії виконання місцевих бюджетів за видатками виникає багато бюджетних ризиків, що спричинені як внутрішніми, так і зовнішніми факторами.

В науковій літературі поняття «бюджетний ризик» розглянуто у працях багатьох вчених, таких як: Федосов В.М., Юрій С.І., Булгакова С.В., Каючкіна М.А., Лебедева О.І. На нашу думку, найбільш повне визначення дають Федосов В.М. та Юрій С.І., вони розглядають бюджетні ризики у вузькому та широкому значенні, і зазначають, що: «Бюджетні ризики у вузькому значенні являють собою потенційно можливі відхилення бюджетного показника від його запланованого значення під дією ризикоутворювальних факторів. Тобто бюджетні ризики можна розглядати як імовірність зміни бюджетних потоків унаслідок дії ризикоутворювальних факторів, що